

Standaard

*Ervaringsbewijs
sociaal tolk (m/v)*

Standaard voor het ervaringsbewijs sociaal tolk (m/v)

Omschrijving van het beroep:

De sociaal tolk zet mondelinge boodschappen in een sociale context om uit een brontaal in een doeltaal zodat een efficiënte communicatie ontstaat tussen de deelnemende partijen. Hij tolkt op een volledige, neutrale en getrouwe wijze.

Kerncompetenties:

De sociaal tolk kan

- Gesproken boodschappen verwerken
- Gesproken boodschappen reproduceren
- Handelen volgens de deontologie
- Met deontologische conflicten omgaan

Algemene informatie:

- Standaardnummer: 07/16
- Categorie: 1
Argumentatie: Er is gering materieelgebruik en er is geen beroepsspecifieke software nodig. Er zijn geen beroepsspecifieke machines nodig.
- Wettelijke vereisten: geen
- Brondocument(en): SERV-beroepscompetentieprofiel 'Sociaal tolk'
- Datum advies van de SERV: 9 januari 2008

Gesproken boodschappen verwerken

Succescriteria:

- Begrijpt zowel de gebruikte woordenschat als de idee achter de boodschap
- Geeft (non-)verbaal aan dat de spreker stilaan moet stoppen of het gesprek verder kan zetten
- Vraagt de spreker om verduidelijking wanneer iets niet begrepen of gehoord werd
- Gebruikt een aan de eigen behoeften aangepaste notitietechniek om de volledige inhoud weer te geven

Kennisvereisten:

De kandidaat heeft kennis van:

- het Europese B2-niveau voor het begrijpen van Nederlands.
- het Europese B2-niveau voor het begrijpen van een vreemde taal.

Opmerkingen:

Informatie over deze Europese niveaus is te vinden op:

http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/levels.html

Gesproken boodschappen reproduceren

Succescriteria:

- Articuleert helder
- Spreekt voldoende luid
- Houdt een aanvaardbaar spreektempo aan bij het wisselen tussen twee talen
- Vraagt de spreker om verduidelijking wanneer de vertaling van een term of niet gekend is of wanneer hij niet zeker is over de correctheid van een vertaling of parafrasering
- Blijft bij de woordkeuze zo dicht mogelijk bij de originele boodschap of geeft de idee achter de boodschap weer zonder dat de betekenis ervan verloren gaat
- Zet taalspecifieke uitdrukkingen en constructies van de brontaal om in uitdrukkingen en constructies die als natuurlijk en correct worden aanvoeld door de gebruikers van de doeltaal

Kennisvereisten:

De kandidaat heeft kennis van:

- het Europese B2-niveau voor het spreken van Nederlands.
- het Europese B2-niveau voor het spreken van een vreemde taal.

Opmerkingen:

Informatie over deze Europese niveaus is te vinden op:

http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/levels.html

*Handelen volgens de deontologie*Succescriteria:

- Introduceert zichzelf bij het begin van het gesprek als tolk aan beide partijen en legt daarbij de deontologische principes uit, op een aan het niveau van de luisteraar aangepaste manier
- Positioneert zich zo neutraal mogelijk in de ruimte en indien mogelijk in het midden van een *triadeopstelling*
- Vermijdt onderonsjes met de cliënt en/of gebruiker voorafgaand aan, tijdens en/of na het gesprek
- Tolkt in de ik-persoon om de communicatie tussen cliënt en gebruiker te bevorderen
- Bevordert rechtstreeks oogcontact tussen gebruiker en cliënt door de beide partijen hierop te wijzen
- Vertaalt alles zonder iets toe te voegen, weg te laten of te veranderen
- Vermijdt het (non-)verbaal uiten van persoonlijke opinies of voorkeuren, interpretaties of gevoelens

*Met deontologische conflicten omgaan*Succescriteria:

- Blijft voorkomend en beleefd wat er ook gebeurt
- Herhaalt de deontologische principes wanneer iets gevraagd wordt dat indruist tegen de regels van de deontologie
- Meldt onmiddellijk aan beide partijen wanneer en waarom een opdracht niet optimaal uitgevoerd kan worden
- Houdt niet te vermijden gesprekken met de cliënt en/of gebruiker voorafgaand aan, tijdens en/of na de tolkopdracht zo neutraal mogelijk
- Geeft beide partijen feedback wanneer onderonsjes niet vermeden konden worden om het vertrouwen en de transparantie te bevorderen
- Laat te vertalen documenten door de gebruiker of cliënt mondeling samenvatten of overlopen zodat dit getolkt kan worden
- Houdt zich aan de tolkopdracht en is niet behulpzaam bij andere taken

Richtlijnen voor de beoordeling

- Het ervaringsbewijs “Sociaal tolk (m/v)” wordt uitgereikt voor 1 bepaalde talencombinatie. Het gaat steeds om de combinatie van het Nederlands en 1 vreemde taal. De kandidaat die slaagt voor de beoordeling bekommt het ervaringsbewijs “Sociaal tolk (m/v)” met vermelding van de talencombinatie waarop de beoordeling gericht was.
- De beoordeling bestaat uit minstens volgende beoordelingstechnieken:
  - één rollenspel
  - een kennistest over het Nederlands
  - een kennistest over de vreemde taal
- De karakteristieken van het rollenspel zijn:
  - Eén rollenspel duurt minimaal 10 en maximaal 20 minuten.
  - De deelnemers moeten moedertaalsprekers zijn.
  - Er moet gekozen worden uit volgende sociale contexten/onderwerpen:
    - OCMW
    - CAW en psychosociale hulpverlening
    - verblijfsstatuten en asielgerelateerde onderwerpen
    - inburgering
    - onderwijs
    - gezondheid en de sociale aspecten ervan
    - Kind en Gezin
  - In één rollenspel mogen zich maximum 6 deontologische conflictsituaties voordoen waarvan maximum 3 conflictsituaties worden veroorzaakt door de gebruiker en maximum 3 door de cliënt.
  - In één rollenspel mogen maximum 35 woordenschatproblemen voorkomen waaronder:
    - maximum 15 betreffende de algemene woordenschat
    - maximum 15 betreffende de terminologie en uitdrukkingen uit de sociale context
    - maximum 3 acroniemen uit de sociale context
    - maximum 2 idiomatische uitdrukkingen
- De karakteristieken van zowel de kennistest Nederlands als de kennistest vreemde taal zijn:
  - De kennistest duurt minimaal 5 minuten en maximaal 15 minuten.
  - De kennistest moet mondeling worden afgenomen, er wordt geen schriftelijke kennis verwacht van de kandidaten.
  - In de kennistest wordt enkel algemene woordenschat bevroegd, er wordt geen technische woordenschat bevroegd. (Zie het Europese B2-niveau)
- Wanneer een kandidaat het ervaringsbewijs “Sociaal tolk (m/v)” wil halen voor de talencombinatie Nederlands en een niet-courante vreemde taal (zie bijlage), kan een uitzondering gemaakt worden op de verplichting om één kandidaat te laten beoordelen door 2 beoordelaars. Indien een testcentrum kan aantonen en motiveren dat en waarom slechts 1 beoordelaar kan gevonden worden die de niet-courante taal spreekt, volstaat het dat slechts 1 van de 2 aanwezige beoordelaars het slagen voor succescriteria, waarbij van de niet-courante vreemde taal gebruik moet worden gemaakt, kan beoordelen.

- Voor de beoordeling wordt er met een 3-puntenschaal gewerkt. De betekenis van de puntenschaal is de volgende:
  - 1 = het gedrag wordt niet geobserveerd
  - 2 = onzeker over het geobserveerde gedrag
  - 3 = het gedrag wordt geobserveerd
- De duurtijd van de beoordeling bedraagt maximum 90 minuten, voorbereidingstijd inbegrepen.
- Er kan maximum 1 persoon tegelijk per beoordelaar worden beoordeeld.
- In het testcentrum zijn alle benodigdheden aanwezig.
- Om als competent beschouwd te worden dient de kandidaat aan te tonen
  - alle kerncompetenties in deze standaard te beheersen.
  - over de vooropgestelde kennisvereisten te beschikken.
  - de opdracht binnen de voorziene tijd volledig af te werken.

Verklarende woordenlijst

- Triadeopstelling: Opstelling waarbij de sociaal tolk zich op 1 van de hoeken van een denkbeeldige gelijkbenige driehoek positioneert zodat de afstand tussen hem, de gebruiker en de cliënt gelijk is en gebruiker en cliënt rechtstreeks met elkaar kunnen praten.

Bijlage

Onderstaande talen worden beschouwd als courante vreemde talen. Talen die niet in deze lijst voorkomen, worden beschouwd als niet-courante vreemde talen.

- BSK (Bosnisch, Servisch, Kroatisch)
- Deens
- Duits
- Engels
- Frans
- Italiaans
- Pools
- Portugees
- Russisch
- Spaans
- Standaard Arabisch
- Standaard Chinees
- Turks

Samenstelling stuurgroep en ontwikkelgroep

Interviews:

- De Bontridder Leentje – COC (Vlaams Minderhedencentrum)
- De Vis Fabienne – FOSOVET
- Hertog Erik – Lessius Hogeschool Antwerpen
- Van Gucht Jan – COC (Vlaams Minderhedencentrum)

Ontwikkelgroep:

- De Bontridder Leentje – COC (Vlaams Minderhedencentrum)
- Debooser Paul – ABVV
- Doise Stef – LBC Non-profit
- Grooten Anke – Sociare
- Muylaert Laurette – ACOD
- Van Gucht Jan – COC (Vlaams Minderhedencentrum)
- Van Hees Gert – ACLVB
- Van Overvelt Katrien - Sociare

Stuurgroep:

- De Bontridder Leentje – COC (Vlaams Minderhedencentrum)
- Debooser Paul – ABVV
- Doise Stef – LBC Non-profit
- Grooten Anke – Sociare
- Muylaert Laurette – ACOD
- Stas Katty – VIVO
- Van Gucht Jan – COC (Vlaams Minderhedencentrum)
- Van Hees Gert – ACLVB
- Van Overvelt Katrien - Sociare

Leeswijzer

Deze leeswijzer verduidelijkt de wijze waarop de onderdelen van de standaard dienen gelezen of geïnterpreteerd te worden.

Omschrijving van het beroep

De omschrijving van het beroep in een standaard bestaat uit een weergave van de kernopdracht of de bestaansreden van het beroep, aangevuld met een beschrijving van het resultaat, de wijze waarop of de reden waarom het resultaat moet worden gehaald. De beroepsomschrijving geeft samen met de kerncompetenties een overzicht van de kern van het beroep.

Kerncompetenties

Kerncompetenties zijn die competenties die cruciaal zijn voor het uitoefenen van een bepaald beroep en die het verschil maken tussen een goede en een minder goede beroepsbeoefenaar. Kerncompetenties spelen een doorslaggevende rol bij het uitvoeren van een welbepaalde beroepsactiviteit. Kerncompetenties zijn afgeleid uit het ruimere beroepsprofiel en bestaan in principe uit zowel technische als meer transversale competenties.

Het aantal kerncompetenties is beperkt aangezien de standaard een bruikbaar beoordelingsinstrument moet zijn. **Alle** kerncompetenties moeten door een kandidaat worden beheerst om een ervaringsbewijs te behalen.

Succescriteria

Succescriteria zijn indicatoren die het voor de beoordelaar mogelijk maken om gericht naar een kerncompetentie te kijken. Succescriteria zijn de operationalisering of uitwerking van kerncompetenties in observeerbaar gedrag specifiek per beroep. Het gaat daarbij opnieuw om gedrag dat het verschil maakt tussen een goede en een minder goede beroepsbeoefenaar.

Succescriteria zijn zo gekozen en uitgezuiverd omschreven dat ze allemaal even belangrijk zijn voor de kerncompetentie waartoe ze behoren. De succescriteria zijn richtinggevend voor het beoordelen van het geobserveerde gedrag. Het zijn bakens aan de hand waarvan beoordelaars een uitspraak doen over het beheersen van de kerncompetentie. Wanneer er een richtcijfer in een succes criterium is opgenomen wil dit niet zeggen dat dit exact moet worden nagegaan. Het is een richtcijfer voor de assessoren waarop ze zich bij hun beoordeling moeten oriënteren.

Het aantal succescriteria is in functie van de bruikbaarheid eveneens beperkt.

Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied dat bij een bepaalde kerncompetentie wordt vermeld, geeft weer binnen welke context of contexten de kerncompetentie dient te worden beoordeeld. Het toepassingsgebied geeft met andere woorden de context aan waarbinnen de succescriteria moeten worden geobserveerd.

Opmerkingen

In de opmerkingen kan worden verwezen naar documenten, handboeken, die de beoordelaars als achtergrondinformatie kunnen gebruiken.

Kennisvereisten

In sommige gevallen kan een standaard ook bij bepaalde kerncompetenties kennisvereisten bevatten. Dit komt alleen voor wanneer de sector beslist dat de beoordeling van die kerncompetenties ook uit een kennisproef dient te bestaan.

Richtlijnen voor de beoordeling

De richtlijnen voor de beoordeling hebben betrekking op de proeven die moeten worden afgelegd, de beoordelingswijze (soort evaluatie, schalen, scores,...), de maximale duur van een beoordeling,...

Met een beroepsrelevante context wordt een gesimuleerde context bedoeld.

De richtlijnen zijn bindend voor de inhoud en het verloop van de beoordeling en **moeten** door iedere beoordelingsinstantie worden opgevolgd. Dit moet een gelijke en billijke beoordeling van iedere kandidaat garanderen.

Verklarende woordenlijst

Als laatste onderdeel kan een standaard een verklarende woordenlijst bevatten. Begrippen die in de standaard cursief zijn gedrukt, worden in deze woordenlijst verduidelijkt.